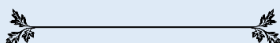

สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูประบบบำนาญกองทุนประกันสังคม
ครั้งที่ 11

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2560

ณ โรงแรมเดอะ แกรนด์ โฟร์วิงส์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 633 คน ประกอบด้วย ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 นายจ้าง/สถานประกอบการ ของจังหวัดในภาคกลาง จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ และฉะเชิงเทรา พร้อมทั้งผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม

วิทยากร

- การบรรยายเรื่อง “ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม” โดย นายพนัส ไทยล้วน ประธานสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย
- การบรรยายเรื่อง “แนวคิดหลักการ การให้ความคุ้มครองประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม” โดย นายอารักษ์ พรหมณี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบำนาญชราภาพ
- การนำเสนอแนวทางการปฏิรูปและรับฟังความคิดเห็นเรื่อง “แนวทางการปฏิรูประบบบำนาญประกันสังคม” โดย นางนิตดา เสนีย์มโนมัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกันสังคม

สรุปผลความคิดเห็นในช่วงการอภิปราย

ผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูประบบบำนาญได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในที่ประชุม มีจำนวน 8 คน ดังนี้

1. ประเด็นที่ 1: การขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพ

1.1 ผู้ที่เห็นด้วยกับแนวทางที่ 2 ขยายอายุการมีสิทธิรับบำนาญแบบค่อยเป็นค่อยไป และให้สิทธิชดเชยช่วงเปลี่ยนผ่านหากไม่สามารถทำงานจนถึงอายุที่มีสิทธิรับบำนาญใหม่ได้ คำนวณจากบำนาญที่ควรได้ จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ที่เห็นด้วยกับแนวทางที่ 3 ขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญตามหลักสากล และสามารถเลือกรับสิทธิประโยชน์บำนาญไปส่วนหนึ่งก่อนครบอายุรับบำนาญ แต่เมื่อครบอายุเกิดสิทธิรับบำนาญจะได้รับบำนาญในจำนวนที่ลดลง จำนวน 1 คน คือไม่ควรหักเงินบำนาญของผู้ประกันตน

1.3 อื่น ๆ จำนวน 6 คน (ผสมผสานทั้ง 4 แนวทาง)

1.4 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

1.4.1 ควรจ่ายเงินสมทบแบบอัตราก้าวหน้าคล้ายกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เมื่ออัตราเงินสมทบเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการส่งเงินสมทบ ทำให้เงินเข้ามาในระบบมากขึ้น และการคิดเงินบำนาญจะมากขึ้น เมื่ออยู่ในระบบนานก็จะได้สิทธิประโยชน์มากขึ้น

1.4.2 เมื่อเกษียณอายุไปแล้ว กรณีที่ผู้ประกันตนต้องการบำเหน็จ ควรจ่ายบำเหน็จให้ร้อยละ 50 แล้วอีก 2 ปี ค่อยทยอยจ่ายบำนาญตามสัดส่วน

1.4.3 ควรขยายฐานค่าจ้างที่ใช้คำนวณ เพราะใช้มานานแล้ว ซึ่งจะตอบโจทย์ผู้ประกันตนคือ ได้รับเงินบำนาญมากขึ้น

1.4.4 การขยายอายุการรับบำนาญจากอายุ 55 ปี ไปเป็นอายุ 60 ปี ของ สำนักงานประกันสังคม นั้น ในส่วนของบริษัทได้มีการขยายการเกษียณ จะมีเฉพาะบริษัทที่ไม่มีข้อบังคับเท่านั้นที่อาจจะสามารถปรับเปลี่ยนได้ แต่จะไม่ครอบคลุมบริษัทที่มีข้อบังคับเดิมให้จะเกษียณอายุที่ 55 ปี ดังนั้น สำนักงานประกันสังคม ควรเปิดเป็นทางเลือกให้ผู้ประกันตนสามารถเลือกรับบำนาญว่า จะเลือกขยายอายุรับบำนาญจากอายุ 55 ปี หรืออายุ 60 ปีได้ โดยไม่ต้องมีการหักเงินบำนาญ เนื่องจากเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกันตนมีเงินใช้ในวันปลายชีวิต จากสูตรที่ สปส. คิดมีการลดทอนลงไปเรื่อย ๆ เท่ากับบำนาญจะเหลือน้อยลง หากผู้ประกันตนต้องการเอาเงินมาใช้ก่อน ควรให้เลือกได้

1.4.5 แนวทางที่นำเสนอยังไม่ชัดเจน การปรับอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญออกไป มีข้อดีอย่างไร ข้อเสียอย่างไร นายจ้าง ลูกจ้าง จะได้มีข้อมูลพิจารณา

1.4.6 ไม่เห็นด้วยกับการขยายอายุการรับบำนาญ เนื่องจากผู้ประกันตนทำงานมาเกือบทั้งชีวิต เมื่ออายุ 55 ปี ก็ไม่ยอมทำงานแล้ว ควรให้ผู้ประกันตนสามารถเลือกได้ว่า จะขยายหรือไม่ขยายอายุการรับบำนาญ

1.4.7 เสนอให้ผู้ประกันตนได้รับบำเหน็จทุกช่วงอายุมิใช่เฉพาะผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2506 – 2512 เท่านั้น

1.4.8 การรับบำเหน็จ เมื่ออายุครบ 55 ปี จะได้รับเงิน 3,450 บาท แต่ถ้าต้องการรับเงินก่อน จะได้เงิน 69,000 บาท หากผู้ประกันตนเกษียณก่อนกำหนด บำนาญได้ตอนอายุ 57 ปี เวลาต่างกัน 2 ปี แต่คุณด้วย 20 เดือน ไม่ได้คุณ 24 เดือน

2. ประเด็นที่ 2: การเพิ่มสิทธิประโยชน์การประกันสุขภาพต่อเนื่องแก่ผู้รับบำนาญ โดยผู้รับบำนาญสามารถเลือกรับการประกันสุขภาพต่อเนื่องหลังจากออกจากการเป็นผู้ประกันตนได้ โดยยอมให้สำนักงานประกันสังคมหักเงินบำนาญส่วนหนึ่งเป็นเบี้ยประกันสุขภาพ

2.1 ผู้ที่เห็นด้วยมีความเห็นว่า การใช้สิทธิประกันสังคมดีกว่าบัตรทอง ผู้ประกันตนใช้สิทธิตามบัตรรับรองสิทธิมีความสะดวกกว่า ผู้ประกันตนมาตรา 39 ก็ไม่ยากเป็นมาตรา 40 ข้อดีเรื่องนี้ของประกันสังคมยังดีอยู่ ถ้าผู้ประกันตนมีอายุครบ 55 ปี แล้วจะใช้สิทธิสุขภาพ ถ้าเลือกรับเงินชราภาพก็จะหมดสิทธิการรักษาพยาบาลจากบัตรประกันสังคมต้องไปใช้สิทธิบัตรทอง ซึ่งผู้ประกันตนต้องการใช้สิทธิประกันสังคมต่อเนื่อง บางคนมีโรคประจำตัวแต่ก็ต้องการรับเงินบำนาญจึงหมดสิทธิประกันสังคมแล้วไปเริ่มรักษาที่บัตรทองซึ่งอาจไม่คุ้นเคย และไม่สะดวกเหมือนเดิม

2.2 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีความเห็นว่า

2.2.1 การขยายความคุ้มครองเมื่อรับบำนาญแล้ว เรื่องการรักษาพยาบาลขอเสนอให้รัฐบาลจ่ายแทน ไม่ใช่หักจากเงินบำนาญ

2.2.2 เห็นด้วยในการเพิ่มสิทธิประกันสุขภาพ แต่ไม่เห็นด้วยที่จะหักเงินบำนาญมาใช้ ผู้ประกันตนจ่ายเงินมาตั้งแต่เริ่มต้น บางคนก็ไม่ได้ใช้สิทธิ เงินที่จ่ายสะสมมาควรที่จะนำไปใช้รักษาพยาบาล หลังเกษียณ

2.2.3 สิทธิประโยชน์กรณีเจ็บป่วย บางบริษัทให้สวัสดิการที่มากกว่าประกันสังคม พนักงานอาจไม่เคยได้ใช้สิทธิในส่วนนี้ การส่งเงินมา 35 ปี แล้วไม่เคยใช้สิทธิ ต้องการให้พิจารณาสิทธิย้อนหลัง หากไม่เคยใช้ ควรให้ความคุ้มครองโดยไม่มีภาระหักเงิน

2.2.4 ต้องการให้เพิ่มสิทธิ โดยไม่ต้องเก็บเงิน และให้มีสิทธิตลอดชีวิต

3. ประเด็นที่ 3: การปรับปรุงสูตรค่าจ้างเฉลี่ยเพื่อใช้ในการคำนวณเงินบำนาญ เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ประกันตนที่มีลักษณะค่าจ้างแตกต่างกัน และช่วยให้ผู้ประกันตนส่วนมากได้รับบำนาญเพิ่มขึ้น มีการปรับค่าจ้างเฉลี่ยในการคำนวณบำนาญชราภาพจาก 60 เดือนสุดท้าย เป็นตลอดอายุการทำงานและปรับค่าจ้างที่ได้รับแต่ละปีให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน จะทำให้ค่าจ้างในอดีตมีมูลค่าใกล้เคียงกับปัจจุบันยิ่งขึ้น

ผู้ที่เห็นด้วยมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับการปรับสูตร หากทำงานมา 50 ปี แล้วออกจากงาน ไปสมัครมาตรา 39 จะทำให้สิทธิการรับเงินบำนาญเพิ่มขึ้น

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีความเห็นว่า

1) เรื่องค่าจ้างเฉลี่ย ควรสนับสนุนให้มีการทำงานมากกว่าว่างงาน คนที่ตั้งใจทำงานมาตั้งแต่ปี 2533 ซึ่งเริ่มมีชราภาพเมื่อปี 2542 ผู้ประกันตนสะสมเงินมาเรื่อย ๆ ถ้าคิดคำนวณค่าจ้างเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งฐานเงินเดือนเริ่มต้นจะน้อย พอมาเฉลี่ยจะได้น้อยกว่าการคำนวณจากฐาน 60 เดือนสุดท้าย ถึงจะมีการปรับมูลค่าปัจจุบันก็ยังไม่เห็นด้วย ทุกวันนี้ผู้ประกันตนจ่ายเงินประกันสังคม คนทำงานไม่ค่อยได้ใช้สิทธินี้ คนโสดก็ไม่ได้ใช้สิทธิคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร เราควรสนับสนุนคนทำงานมากกว่าคนว่างงาน เมื่อคนออกจากงานแล้วมาสมัครมาตรา 39 ฐานเงินเดือนลดลง ซึ่งการปรับสูตรจะดีกับเฉพาะคนกลุ่มนี้ แต่คนที่ตั้งใจทำงานไม่ได้รับสิทธินี้

2) ขอเสนอให้ใช้ 60 เดือนสูงสุดในการเป็นผู้ประกันตนมาคำนวณค่าเฉลี่ย

3) สูตรการคำนวณ หากคิดเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มทำงาน อัตราการหารจะน้อยลง ควรใช้ช่วงตั้งแต่เริ่มส่งบำนาญเป็นตัวหารหรือนำเงินเดือนสุดท้ายเป็นตัวหาร

4) สูตรการคำนวณ ควรต้องมีตัวอย่างหรือข้อมูลข้อเท็จจริงมากกว่านี้ เพื่อให้ผู้ประกันตนและนายจ้างพิจารณาอีกครั้ง เช่น แจ้งว่าจะใช้ดัชนีปรับมูลค่า คำนี้น่าจากที่ไหน มีที่มาอย่างไร เป็นตัวแปรที่อาจยังไม่เห็นภาพ จากตัวอย่างที่เสนอ ไม่แน่ใจว่าเป็นตัวเลขจริงหรือเป็นสมมติฐาน ถ้ามีที่มาชัดเจนว่าการปรับมูลค่าของเงินเมื่อ 35 ปี ที่คำนวณมาจะไม่ทำให้สิทธิต่อยกกว่า หากพิสูจน์ได้ก็ดี

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านสมทบ

- การจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมี 3 ส่วน คือ ลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาล ควรจะจ่ายเงินสมทบเท่ากันหรือไม่

- เงินค่างที่รัฐบาลต้องจ่าย ฝากสำนักงานประกันสังคม ติดตามว่าเงินค่างมีโอกาสเข้ากองทุนเมื่อใด อย่างไร

3. ด้านการปฏิรูประบบบำนาญ

- คำว่าปฏิรูบบำนาญเป็นเพียงสิทธิประโยชน์เดียวของประกันสังคม แต่สิทธิประโยชน์ของประกันสังคมมีมากกว่านี้ ถ้าจะปฏิรูปจริง ๆ ต้องปฏิรูปทั้ง 7 สิทธิประโยชน์ สิ่งที่ผู้ประกันตนอยากให้ปฏิรูปมากที่สุดคือ สิทธิในเรื่องการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานต้องปรับส่วนนี้ก่อน ก่อนที่มาปลายเหตุเรื่องบำนาญ เพราะบำนาญนี้ ถ้าผู้ประกันตนส่งมา 20 ปี ได้รับ 3,450 บาท คนที่ได้รุ่นแรก ในอนาคตข้างหน้าเงินสามพันกว่าบาทจะซื้ออะไรได้ ในอีก 10 ปี ข้างหน้า สปส. ให้เราคิดว่าจะเอาบำเหน็จหรือบำนาญดี ถ้าคิดแบบนี้กรูกริกทุกคนต้องเอาบำเหน็จแน่นอน แต่ถ้าคิดแบบระยะยาวก็จะเลือกบำนาญก็ได้ มีหลากหลายความคิดเห็นเองต้องการให้คิดอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่มาตัดตอนเอาตอนปลาย หรือมาเสนอให้คิดในสิ่งที่ สปส. คิดมาเรียบร้อยแล้ว มี 4 แนวทาง ซึ่งไม่ใช่ ต้องให้ผู้ประกันตนมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกว่าผู้ประกันตนต้องการอะไร คำว่าปฏิรูปต้องทั้งหมดไม่ใช่แค่สิทธิประโยชน์เดียว

4. ด้านอื่น ๆ

- สปส. จัดประชุมประมาณ 5,000 คน แต่ผู้ประกันตนมีจำนวนมากเป็นล้าน สปส. ควรไปทำงานร่วมกับผู้แทนลูกจ้างซึ่งทำงานใกล้ชิดกับลูกจ้างจริง ๆ หากทำงานกับคนกลุ่มนั้นจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากกว่า

สรุปผลที่ได้จากแบบสอบถาม (เฉพาะผู้ออกความเห็น)

ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 633 คน มีผู้สนใจตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 432 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 ของผู้เข้าร่วมประชุม

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท และส่วนใหญ่มีสถานะเป็นลูกจ้าง (ร้อยละ 84.94) รองลงมา มีสถานะเป็นนายจ้าง (ร้อยละ 12.71)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
เพศ			
ชาย	122	28.24	28.31
หญิง	309	71.53	71.69
ไม่ระบุ	1	0.23	
รวม	432	100.00	100.00
กลุ่มอายุ			
≤ 30 ปี	61	15.21	15.21
31 – 40 ปี	119	29.68	29.68
41 – 50 ปี	129	32.17	32.17
51 ปีขึ้นไป	92	22.94	22.94
รวม	432	100.00	100.00

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
สถานภาพ			
โสด	155	35.88	36.90
สมรส	231	53.47	55.00
หย่า/หม้าย	34	7.87	8.10
ไม่ระบุ	12	2.78	
รวม	432	100.00	100.00
วุฒิการศึกษา			
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	16	3.70	3.72
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	6.02	6.05
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	72	16.67	16.74
ปวส./อนุปริญญา	52	12.04	12.09
ปริญญาตรี	231	53.47	53.72
สูงกว่าปริญญาตรี	33	7.64	7.68
ไม่ระบุ	2	0.46	
รวม	432	100.00	100.00
สถานะ			
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	1.85	1.88
นายจ้างนิติบุคคล	46	10.65	10.83
นายจ้างบุคคลธรรมดา	8	1.85	1.88
ม.33	349	80.79	82.12
ม.39	12	2.78	2.82
อื่นๆ	2	0.46	0.47
ไม่ระบุ	7	1.62	
รวม	432	100.00	100.00
รายได้			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	17	3.93	4.12
5,001 – 10,000 บาท	19	4.40	4.60
10,001 – 15,000 บาท	66	15.28	15.98
15,001 – 20,000 บาท	80	18.52	19.37
20,001 – 30,000 บาท	100	23.15	24.21
มากกว่า 30,000 บาท	131	30.32	31.72
ไม่ระบุ	19	4.40	
รวม	432	100.00	100.00

ข้อมูลด้านการเกษียณอายุและบำนาญ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่วางแผนเกษียณเมื่ออายุ 55 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมาคืออายุ 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.04

วางแผนเกษียณอายุเมื่อ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
50 ปี	2	0.46	0.51
55 ปี	191	44.21	48.60
60 ปี	122	28.24	31.04
65 ปี	7	1.62	1.78
อื่นๆ	71	16.44	18.07
ไม่ระบุ	39	9.03	
รวม	432	100.00	100.00

ผู้ตอบแบบสอบถามวางแผนรายได้หลังเกษียณมาจากบำเหน็จบำนาญจากกองทุนประกันสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ การออมและลงทุนส่วนตัว บำเหน็จจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รายได้จากครอบครัว และการทำงานหลังเกษียณ ตามลำดับ

วางแผนรายได้หลังเกษียณ	ค่าเฉลี่ย
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.54
บำเหน็จจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	3.78
บำเหน็จบำนาญจากกองทุนประกันสังคม	4.07
การออมและลงทุนส่วนตัว	3.87
รายได้จากครอบครัว	3.31
ทำงานหลังเกษียณ	2.98
อื่น ๆ	3.00

ความเห็นเพิ่มเติม

1. สปส. เป็นองค์กรที่ส่งเสริมหรือเป็นแหล่งพึ่งพาของลูกจ้างเป็นหลักควรเน้นให้ผู้ประกันตนมีรายได้พอยังชีพ
2. ต้องการให้รัฐบาลบังคับสถานประกอบการจัดทำสวัสดิการบำเหน็จจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
3. ถ้าเรามีการวางแผนชีวิตและสร้างความสำเร็จในชีวิตเร็วและประสบความสำเร็จในชีวิตไม่จำเป็นต้องเกษียณตอนอายุ 55-60 ปี
4. บำเหน็จกองทุนประกันสังคมควรที่จะจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
5. ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหลังเกษียณกับครอบครัวปลอดภัยไม่มีภาระ

ผู้ตอบแบบสอบถามออมเงินระยะยาวเพิ่มเติมนอกจากประกันสังคมในลักษณะฝากธนาคารมากที่สุด รองลงมาคือ การทำประกันชีวิต กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซื้อพันธบัตร/สลากออมสิน และการลงทุนในกองทุน RMF/LTF ตามลำดับ

ลักษณะการออมเงินเพิ่ม	ค่าเฉลี่ย
ฝากธนาคาร	3.52
ซื้อพันธบัตร/สลากออมสิน	2.50
ทำประกันชีวิต	2.99
ลงทุนในกองทุน RMF/LTF	2.00
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	2.97
อื่น ๆ	3.00

ความเห็นเพิ่มเติม

1. สปส. เป็นองค์กรที่ส่งเสริมหรือเป็นแหล่งพึ่งพาของลูกจ้างเป็นหลักควรเน้นให้ผู้ประกันตนมีรายได้พอยังชีพ
2. รัฐบาลควรบังคับให้สถานประกอบการจัดทำสวัสดิการบำเหน็จจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทุกแห่ง
3. หากเรามีการวางแผนชีวิตและสร้างความสำเร็จในชีวิตเร็วและประสบความสำเร็จในชีวิตไม่จำเป็นต้องเกษียณตอนอายุ 55-60 ปี
4. บำเหน็จกองทุนประกันสังคมควรที่จะจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
5. ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหลังเกษียณกับครอบครัว แบบปลอดหนี้ไม่มีภาระหนี้สิน

ผู้ตอบแบบสอบถามออมเงินระยะยาวเพิ่มเติมนอกจากประกันสังคมในลักษณะฝากธนาคารมากที่สุด รองลงมาคือ การทำประกันชีวิต กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซื้อพันธบัตร/สลากออมสิน และการลงทุนในกองทุน RMF/LTF ตามลำดับ

ลักษณะการออมเงินเพิ่ม	ค่าเฉลี่ย
ฝากธนาคาร	3.52
ซื้อพันธบัตร/สลากออมสิน	2.50
ทำประกันชีวิต	2.99
ลงทุนในกองทุน RMF/LTF	2.00
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	2.97
อื่น ๆ	3.00

ความเห็นเพิ่มเติม

1. ทำอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเอง
2. คาดหวังจากกองทุนประกันสังคมเรื่องของชราภาพ
3. การออมเงินจะต้องมีเงินได้ในระดับที่พอใช้จ่ายและเหลือเก็บไว้ออม
4. ถูกหักประกันสังคมไปทุกเดือนจนไม่เหลือเงินออมแล้ว
5. มีรายได้น้อยมีเงินเก็บออมระดับปานกลางไม่มีภาระ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.10) มีเงินออมสำหรับใช้ในยามเกษียณไม่เพียงพอ

มีเงินออม	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
เพียงพอ	126	29.17	31.90
ไม่เพียงพอ	269	62.27	68.10
ไม่ระบุ	37	8.56	
รวม	432	100.0	100.00

ผู้ที่มีเงินออมเพียงพอ มีความเห็นว่า

1. ใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายปลดหนี้สิน
2. มีเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและประกันสังคม
3. มีเงินออมสะสมในธนาคาร
4. ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและเพียงพอ
5. มีการออมเงินไว้พอสมควร

ผู้ที่มีเงินออมไม่เพียงพอ มีความเห็นว่า

1. ทำงานเป็นพนักงานบริษัทมีรายได้ที่พอใช้จ่ายแต่ไม่สามารถออมเงินได้เพียงพอหลังเกษียณ
2. มีภาระหนี้สิน
3. มีรายได้จากเงินเดือนเพียงอย่างเดียวไม่มีอย่างอื่น
4. ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย
5. อนาคตอาจมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ความเห็นเพิ่มเติม

1. ต้องลงทุนเพิ่มที่มีความเสี่ยงน้อยและมีรายได้แน่นอน
2. มีเงินออมหลังเกษียณและรายได้ที่คิดว่าจะถาวร
3. แต่ละบุคคลมีวินัยแตกต่างกัน ประเทศชาติจะพัฒนาก้าวไกลมีมาตรฐานได้ ต้องให้ประชากรมีความรู้ มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีศีล 5
4. ไม่มีเงินออมรอเกษียณอายุประกันสังคมเมื่ออายุครบ 55 ปี
5. ควรเพิ่มสัดส่วนเก็บเงินสะสมสมทบสำหรับชราภาพมากกว่านี้

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่คิดว่ารายได้หลักหลังเกษียณ/ยามชราได้มาจากการออมเงินด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมา ได้มาจากการพึ่งสวัสดิการภาครัฐ การต่ออายุการทำงาน และการพึ่งพิงลูกหลาน ตามลำดับ

แหล่งรายได้หลังเกษียณ	ค่าเฉลี่ย
พึงสวัสดิการภาครัฐ	3.39
ออมเงินด้วยตนเอง	3.95
พึงพึงลูกหลาน	2.40
ต่ออายุการทำงาน	2.66
อื่น ๆ	3.00

ความเห็นเพิ่มเติม

1. ส่วนใหญ่บริษัทไม่ค่อยต่ออายุการทำงาน
2. มีงานอิสระ รับงานที่ปรึกษา
3. ควรที่จะหางานทำเพื่อรองรับความเป็นอยู่ของตนเอง
4. รายได้ของครอบครัวลูกหลานมีไม่พอเพียงมาเลี้ยงดูพ่อแม่ปู่ย่าตายาย
5. หวังพึ่งเงินบำนาญกองทุนประกันสังคมเป็นหลัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.23) เห็นด้วยกับการขยายอายุเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพจากอายุ 55 ปี ออกไปเพื่อให้ผู้ประกันตนมีระยะเวลาในการออมเพิ่ม

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
เห็นด้วย	214	49.54	53.23
ไม่เห็นด้วย	188	43.52	46.77
ไม่ระบุ	30	6.94	
รวม	432	100.00	100.00

ผู้ที่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. เงินบำนาญที่จะได้รับจะเพิ่มขึ้น
2. เพราะคนอายุ 55 – 60 ปี ยังแข็งแรงเป็นแรงงานที่มีความชำนาญ
3. เวลาในการเก็บเงินไว้ใช้ยามเกษียณน้อย
4. จะได้รับเงินบำนาญชราภาพพอเพียง
5. เป็นการดีสำหรับผู้ประกันตน

ผู้ที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. คุณภาพการทำงานอาจจะลดลงด้วยสมรรถภาพร่างกาย
2. สิทธิประโยชน์แบบเก่าดีอยู่แล้ว
3. ปัจจุบันพนักงานเอกชนส่วนใหญ่เกษียณที่อายุ 55 ปี ทำให้รอนานไป
4. วางแผนการเกษียณไว้เรียบร้อยแล้ว
5. ความสามารถอาจจะดีไม่พอเท่ากับพนักงานที่อายุน้อยกว่า

ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.16) เห็นว่าอายุที่เกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพควรเป็นอายุ 60 ปี และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.18) เห็นว่าอายุเกิดสิทธิในอีก 10 ปีข้างหน้าควรเป็นอายุ 60 ปี

อายุที่เกิดสิทธิ (ปัจจุบัน)	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
50	22	5.09	9.25
55	75	17.36	31.51
60	117	27.08	49.16
65	5	1.16	2.10
อื่นๆ	19	4.40	7.98
ไม่ระบุ	194	44.91	
รวม	432	100.00	100.00

อายุที่เกิดสิทธิ (อีก 10 ปี)	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
50	15	3.47	7.11
55	33	7.64	15.64
60	108	25.00	51.18
65	20	4.63	9.48
อื่นๆ	35	8.10	16.59
ไม่ระบุ	221	51.16	
รวม	432	100.00	100.00

ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.34) เห็นว่าควรขยายอายุรับบำนาญชราภาพด้วยวิธีการสมัครใจมากกว่าการใช้วิธีบังคับ

วิธี	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
สมัครใจ	227	52.55	85.34
บังคับ	39	9.03	14.66
ไม่ระบุ	166	38.42	
รวม	432	100.00	100.00

ความเห็นเพิ่มเติม

1. คนไทยไม่ค่อยดูแลสุขภาพ ไม่แน่ใจว่า อายุ 65 ปี จะแข็งแรงพอที่จะทำงานได้หรือไม่
2. ควรเป็นความสมัครใจของผู้ประกันตน ไม่ควรบังคับ
3. สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม ตามปัจจัยต่าง ๆ
4. ให้เลือกตั้งแต่เริ่มเข้ากองทุนและห้ามเปลี่ยนแปลง
5. เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและการเมืองขณะนี้

แนวทางการขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพ (ร้อยละ 60.51) โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางที่ 2 คือ ควรดำเนินการขยายอายุรับบำนาญชราภาพตามหลักสากล รับบำนาญชดเชย หากไม่สามารถทำงานจนถึงอายุรับบำนาญได้ (ร้อยละ 25.80) รองลงมาเห็นด้วยกับแนวทางที่ 3 คือ ขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญตามหลักสากล และสามารถเลือกรับสิทธิประโยชน์บำนาญไปส่วนหนึ่งก่อนครบอายุรับบำนาญ แต่เมื่อครบอายุเกิดสิทธิรับบำนาญจะได้รับเงินบำนาญในจำนวนเงินที่ลดลง (ร้อยละ 19.11) และแนวทางที่ 4 ขยายอายุรับบำนาญขั้นต่ำเฉพาะผู้ประกันตนใหม่ สำหรับผู้ประกันตนเดิมสามารถเลือกรับสิทธิประโยชน์บำนาญไปส่วนหนึ่งก่อนครบอายุรับบำนาญ แต่เมื่อครบอายุเกิดสิทธิรับบำนาญจะได้รับบำนาญในจำนวนที่ลดลง (ร้อยละ 15.60)

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เห็นด้วยกับการขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพ (ร้อยละ 33.44) คือ คงอายุเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพไว้ที่อายุ 55 ปี เงื่อนไขและเงินบำนาญแบบเดิม

แนวทางที่เลือก	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
แนวทางที่ 1	105	24.31	33.44
แนวทางที่ 2	81	18.75	25.80
แนวทางที่ 3	60	13.89	19.11
แนวทางที่ 4	49	11.34	15.60
อื่นๆ	19	4.40	6.05
ไม่ระบุ	118	27.31	
รวม	432	100.00	100.00

ผู้ที่เลือกแนวทางที่ 1 (ไม่เห็นด้วยกับการขยายอายุการเกิดสิทธิรับบำนาญชราภาพ) มีความเห็นว่า

1. เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้าง
2. บริษัทได้กำหนดอายุการเกษียณงานไว้ที่อายุ 55 ปี ซึ่งจะสอดคล้องกับผู้ประกันตนที่ไม่มีงานทำแล้วและขาดรายได้ ควรได้รับสิทธิประโยชน์ทันที
3. เหมาะสมแล้ว
4. ส่วนมากคนจะเข้าใจแบบเดิม ๆ ไม่สับสน
5. บางอาชีพงานไม่เหมาะสมกับคนที่อายุมาก เช่น เคมี่ เพราะทำงานกับเคมีมานาน เมื่อถึงเวลาเกษียณก็ควรได้รับการเกษียณ

ผู้ที่เลือกแนวทางที่ 2 มีความเห็นว่า

1. ผู้ประกันตนสามารถได้รับเงินมาใช้ก่อนได้
2. บางท่านอาจมีภารกิจจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินในขณะนั้น
3. มีหลักการคำนวณจากวันเดือนปีเกิดจึงน่าจะเข้าใจได้ง่ายกว่าแนวที่ 3
4. ปัจจุบันมีสาเหตุมากมายหลากหลายที่ทำให้เราไม่สามารถทำงานถึงอายุ 55 ปีได้ เช่น ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้
5. ให้สิทธิตามหลักสากล

ผู้ที่เลือกแนวทางที่ 3 มีความเห็นว่า

1. ผู้ประกันตนบางส่วนอาจไม่ได้ทำงานจนครบอายุ 55 ปี อาจลาออกไปก่อนด้วยเหตุจำเป็น จึงควรมีเงินก้อนก่อนจากการออมออกไปใช้ดำรงชีพก่อนครบสิทธิชราภาพ
2. เพื่อลดภาระหนี้ก่อนที่จะเกษียณเพราะกว่าจะได้บำนาญแต่มีภาระหนี้ยู่คงจะไม่ไหว
3. ต้องการใช้จ่ายเงินก้อนเมื่อจำเป็นจะได้ไม่ต้องไปกู้ยืมที่ไหน และยังคงเหลือเงินอีกส่วนหนึ่งเป็นบำนาญรายเดือน
4. เพื่อได้รับเงินบำนาญสูงขึ้นกว่าเดิมเพราะเศรษฐกิจปัจจุบันและบำนาญ
5. คิดว่าทางเลือกนี้ดีต่อทุกฝ่าย

ผู้ที่เลือกแนวทางที่ 4 มีความเห็นว่า

1. ขึ้นอยู่กับการส่งเงินสมทบ
2. เกษียณอายุแล้วไม่มีรายได้ในการยังชีพ
3. สามารถเลือกรับสิทธิได้
4. น่าจะเป็นผลดีต่อผู้ประกันตน ได้รับทั้งบำนาญที่อาจจะนำไปลงทุนกิจการเล็ก ๆ ได้
5. สถานประกอบการบางแห่งกำหนดการเกษียณอายุที่ 55 ปี เพื่อให้ผู้ประกันตนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ควรมีเงินบำนาญจ่ายให้ผู้ประกันตนเก็บออมและนำไปลงทุนเองก่อน

ผู้ที่เลือกแนวทางอื่น ๆ มีความเห็นว่า

1. ควรให้ใช้สิทธิเลือกรับบำนาญ จากอายุ 55 – 60 ปี บางคนอาจจะไม่ไหวเพราะร่างกายคนเราไม่เหมือนกัน
2. เมื่อเกษียณแล้วต้องการได้รับเงินบำนาญมากกว่าบำนาญ
3. กำหนดอายุเกิดสิทธิที่อายุ 55 ปี แต่กรณีที่ยังทำงานได้ต่อก็สามารถขยายอายุรับบำนาญโดยสมัครใจ โดยไม่จำกัดอายุ
4. ควรให้ผู้ประกันตนมีสิทธิเลือกว่าจะรับเงินบำนาญหรือเงินบำนาญเมื่ออายุครบ 55 ปี ไม่ควรขยายอายุออกไปอีก
5. ควรให้ลูกจ้างกำหนดอายุที่มีสิทธิรับบำนาญได้ เช่น อายุ 50-55-60 ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.59) เห็นด้วยกับการที่ผู้รับบำนาญสามารถเลือกรับการประกันสุขภาพต่อเนื่องหลังจากการเป็นผู้ประกันตนได้ โดยยอมให้สำนักงานประกันสังคมหักบำนาญส่วนหนึ่งเป็นเบี้ยประกันสุขภาพ

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
เห็นด้วย	265	61.34	76.59
ไม่เห็นด้วย	81	18.75	23.41
ไม่ระบุ	86	19.91	
รวม	432	100.00	100.00

ผู้ที่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. เมื่ออายุมากขึ้นมักเจ็บป่วยบ่อย
2. จะสามารถใช้สิทธิประกันสังคมในการรักษาพยาบาลตามเดิม
3. เป็นการดูแลผู้ประกันตน
4. เพราะมีการรักษาต่อเนื่อง
5. ผู้รับบำนาญเป็นผู้สูงวัยหากมีประกันสุขภาพจะดี

ผู้ที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. มีบริการจากภาครัฐอยู่แล้ว
2. การรักษาโดยสิทธิประกันสังคมบริการไม่ดีรักษาไม่ได้
3. มีมาตรา 39 อยู่แล้วอาจใช้วิธีเพิ่มเงินสมทบตามมาตรา 39
4. มีบัตรทองอยู่แล้ว
5. ซื้อประกันสุขภาพจากบริษัทประกันก็ได้หรือใช้สิทธิ 30 บาทรักษาทุกโรคตามโรงพยาบาลของรัฐ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.84) เห็นด้วยกับการปรับสูตรการคำนวณบำนาญจากค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย เป็นการคำนวณจากค่าจ้างเฉลี่ยตลอดอายุการทำงาน โดยปรับมูลค่าของค่าจ้างแต่ละปีให้เป็นมูลค่าปัจจุบันก่อนนำมาเฉลี่ย

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ (เฉพาะผู้ออกความเห็น)
เห็นด้วย	244	56.48	72.84
ไม่เห็นด้วย	91	21.07	27.16
ไม่ระบุ	97	22.45	
รวม	432	100.00	100.00

ผู้ที่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. เพราะผู้ประกันตนทั้งมาตรา 33 และมาตรา 39 ได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น
2. เพื่อเกิดความยุติธรรมสำหรับผู้ที่เคยเป็นมาตรา 33 แล้วมาเป็นมาตรา 39 ในช่วง 5 ปีสุดท้าย และไม่มีผลกระทบต่อผู้ที่เป็นมาตรา 33 ต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ยุติธรรมและใกล้เคียงกันมากที่สุด
4. จะช่วยกระจายรายได้นำไปสู่บำนาญที่เพียงพอ
5. สิทธิประกันสังคมของผู้ประกันตนได้มากขึ้น

ผู้ที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่า

1. ถ้าฐานค่าจ้างในการคำนวณต่ำกว่า 15,000 บาท จะทำให้ได้รับบำนาญน้อย
2. ลูกจ้างเสียสิทธิการใช้เงินเดือนล่าสุดเหมือนที่หลาย ๆ ส่วนทำ เช่น คำนวณค่าชดเชยเงินบำนาญของข้าราชการ
3. ค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือน สุดท้ายน่าจะเหมาะสมแล้ว
4. ถ้าไม่ได้ส่งเงินสมทบในช่วงขยายอายุรับบำนาญค่าจ้างเฉลี่ยก็จะไม่ต่างจากสูตรเดิม
5. ควรใช้เงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นฐานจ้างในการคำนวณจะคุ้มค่ากว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ผู้ประกันตนที่มีการส่งเงินสมทบครบ 180 เดือน หรือมากกว่ามีสิทธิเลือกได้ว่าจะรับบำนาญเพราะทุกคนมีปัญหาสุขภาพไม่เหมือนกัน บางคนอายุไม่ได้ยืนยาว และสำนักงานประกันสังคมเอาเวลาไปใส่ใจกับสวัสดิการต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เช่นการรักษาพยาบาลรอคิวนานมาก ยาที่ใช้รักษาไม่มีคุณภาพ กินไม่หาย ควรมีการปรับฐานเงินเดือนในการจัดส่งให้มากกว่า 15,000 บาท ดีกว่ามาขยายอายุเกิดสิทธิรับบำนาญ
2. ในปัจจุบันนี้ถ้ารับบำนาญแล้วมีการเสียชีวิตภายใน 10 ปี หลังจากนั้นจะได้รับบำนาญ 10 เดือน ซึ่งไม่มากพอ เช่น รับบำนาญเดือนละ 4,000 บาท X 10 เดือน คือ 40,000 บาท แต่เงินชราภาพที่สะสมมาได้มากกว่านั้น จะมีการปรับเปลี่ยนนโยบายนี้หรือไม่ คือ ควรจะให้ทั้งก่อนที่สะสมมาแล้วลบบยอดที่รับไปแล้ว คงเหลือเท่าใดควรจะให้ทั้งหมดไม่ใช่ให้เพียง 10 เท่า
3. ข้อเสนอมากกว่าการปฏิรูประบบบำนาญคือ ควรพิจารณาปรับปรุงประสิทธิภาพเรื่องการรักษาพยาบาล
4. น่าจะมีการเลือกประกันสุขภาพเพิ่ม กรณีเจ็บป่วยจะได้ใช้สิทธิได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ควรมีการเพิ่มเงินสะสมกรณีชราภาพ
5. เห็นด้วยกับการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขอย่างเท่าเทียม สปส. ควรมีมาตรการส่งเสริมผู้รับบำนาญให้มีคุณค่าในสังคมเพิ่มขึ้น

